

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Dobrossy István ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** felperesnek - dr. Molnár István ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 2007. május 17. napján kelt 5.P.20.124/2006/27. számú ítélete ellen az alperes által 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét **nem érinti**, megfellebbezett rendelkezéseit **megváltoztatja**, az alperes marasztalását és perköltség fizetésére kötelezését **mellőzi** és a felperes keresetét teljes egészében **elutasítja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 840.000 (Nyolcszáznegyvenezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 528.000 (Ötszázhuszonnyolcezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság az alábbi tényállást állapította meg:

Az alperes tulajdonosa és ügyvezetője a ... Kft-nek. A Kft. 2002-2003. évben pénzügyi gondokkal küszködött.

A peres felek között kölcsönszerződés jött létre oly módon, hogy a felperes óvadékokat helyezett el a **Bank 1.-nél**, amelytől **/személy neve 1/** hitelt vett fel, és az így felvett 14.400.000 Ft-ból 11.000.000 és 11.500.000 Ft közötti, közelebbről meg nem határozott összeget az alperesnek átadott, a különbözetet visszatartotta. Az alperes számára **/személy neve 1/** előadásából mindvégig nyilvánvaló volt, hogy a pénz a

felperestől származik, az ő rendelkezése alatt áll, és a kölcsönkapott pénzt a felperesnek kell visszafizetni. A kölcsön visszafizetésére irányuló felperesi felszólításokat az alperessel **/személy neve 1/** és **/személy neve 2/** közölte. A ... Kft 2003. április 14. napján **/személy neve 1/** számlájára 7.250.000 Ft-ot átutalt.

/személy neve 1/ ügyvéd a felperes megbízására 2003. december 15-én kölcsönszerződés címet viselő okiratot szerkesztett, amely azt tartalmazza, hogy a felperes kölcsönadott az alperesnek 16.500.000 Ft-ot, melynek visszafizetési határideje 2004. február 28. napja. Ezen időpontig a követelés kamatmentes, ezt követően azt havi 2 % kamat terheli. Az alperes 16.150.000 Ft megfizetésére váltóban is kötelezettséget vállalt. **/személy neve 1/** közölte az alperessel azt is, hogy a továbbiakban a törlesztést nem az ő, hanem a felperes kezeihez kell teljesítenie.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 16.150.000 Ft és ezen összeg után 2004. február 28. napjától a kifizetés napjáig késedelmi kamat, 2003. december 15. napjától havi 2 %-os ügyleti kamat, továbbá perköltség megfizetésére. Keresetében először arra hivatkozott, hogy **/személy neve 1/** banki hitelfelvételének fedezetéül óvadéki betétet helyezett el. Az így felvett hitelből **/személy neve 1/** 16.150.000 Ft-ot az alperesnek adott kölcsön. A banki hitel visszafizetésére nem került sor, ezért a bank az óvadékból kielégítette a követelését, majd **/személy neve 1/** tájékoztatta a felperest arról, hogy a kölcsön összegéből a keresettel érvényesített részt az alperesnek adta kölcsönként tovább. Ezt követően került sor a **/személy neve 1/** által szerkesztett „kölcsönszerződés” elnevezésű okirat írásba foglalására, amely az alperesnek a felperessel szembeni fizetési kötelezettségét tartalmazta arra az esetre, ha **/személy neve 1/** nem teljesítené. A felperes az alperes marasztalását eredetileg **/személy neve 1/-vel** egyetemlegesen kérte azzal, hogy az utóbbival szemben nem terjesztett elő keresetet azért, mert vele szemben ugyanezen követelés iránti igényt már érvényesített. Keresetének jogalapjaként hivatkozott arra, hogy az alperes a kölcsönszerződésben tartozását a felperes felé elismerte, illetve, hogy a bank követelésének az óvadékból történt kielégítése következtében a hitel jogviszonyból származó jogok reá átszálltak. Utóbb a felperes keresetét módosította, arra alapította, hogy az alperes a kölcsönszerződésnek nevezett okirattal valójában 16.150.000 Ft-ot **/személy neve 1/** akkor fennálló mintegy 220.000.000 Ft-os tartozásából az ő hozzájárulásával átvállalt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a felperes által nyújtott kölcsön uzsora kölcsön volt, emellett azt vissza is fizette.

A Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletével egyetemlegesen kötelezte **/személy neve 2/-t** és **/személy neve 1/-t** 20.893.223 Ft és járulékai felperesnek történő megfizetésére. Kötelezte továbbá **/személy neve 1/-t** 203.096.457 Ft és járulékai felperesnek történő megfizetésére. Az ítéletet a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatta, a **/személy neve 2/-vel** szemben előterjesztett keresetet elutasította. A megyei bíróság ítéletének

indokolása szerint a felperes és **/személy neve 1/** között több alkalommal jött létre olyan konstrukciójú szerződés, hogy az előbbi óvadékokat biztosított az utóbbinak különböző pénzintézetektől felvett hitelei biztosítékeként, amelyek visszafizetésének elmulasztását követően a bankok a felperes által nyújtott óvadékból elégítették ki magukat, így módon a bankok követelése, mint óvadékosra a felperesre szállt át.

Ilyen tényállás megállapítása után az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 8.800.000 Ft-ot, valamint ennek 2003. december 15-től a kifizetésig havi 2 %-os kamatát, továbbá 600.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy **/személy neve 1/** és az alperes között tartozásátvállalásra vonatkozó szerződés nem jött létre, a felperes az általa érvényesített jogcímen az alperessel szemben nem jogosult a követelését érvényesíteni. Kifejtette, hogy a felperesnek kellett volna azt bizonyítania a teljes bizonyító erejű magánokirattal (kölcsönszerződés címet viselő okirat) szemben, hogy az alperes valójában **/személy neve 1/** fennálló tartozását vállalta át. Erre azért nem látott lehetőséget, mert a felperes kezdetben maga is a kölcsönszerződést jelölte meg keresete jogcímeiként, s azt csak utóbb változtatta meg. A kölcsönszerződés címet viselő okirattal kapcsolatosan rámutatott arra, hogy a felperes maga is ügyvédi tevékenységet folytat, így tisztában lehetett a kölcsönszerződés és a tartozásátvállalás különbségével, így nem lett volna akadálya, hogy a jogügyletet annak valós tartalma szerint foglalják írásba. Megállapította, hogy a kérdéses időben **/személy neve 1/-**nek jelentős, az alperes által átvállalnál lényegesen magasabb összegű tartozása állt fenn a felperessel szemben azért, mert **/személy neve 1/** pénzügyi hiteleihez a felperes óvadékokat nyújtott, amely óvadékból az érintett pénzintézetek kielégítették magukat **/személy neve 1/** nem teljesítése miatt. **/személy neve 1/-**nek tartozásai álltak fenn a **1. Takarékszövetkezet**, a **Bank 1.**, a **Bank 2.**, valamint a **2. Takarékszövetkezet** felé. Tény, hogy 2003. decemberében **/személy neve 1/-**nek a **Bank 1** mondta fel a hiteleit, melynek nyomán a felperes által nyújtott óvadékból ez a bank elégítette ki magát. Ennek a kérdésnek azért van jelentősége, mert csupán létező tartozást lehet érvényesen átvállalni. A felperes által utóbb hivatkozott **2. Takarékszövetkezet**nek 2003. decemberében nem voltak felmondott hitelei, ugyanis a pénzintézet ebben az időszakban óvadékból még nem elégítette ki magát, hanem **/személy neve 1/** teljesítését újabb és újabb hitelnyújtások útján finanszírozta, és az óvadékból való kielégítést a takarékszövetkezet csak 2004. március 24-én helyezte kilátásba. Mindez azt jelenti, hogy ebből a jogviszonyból lejárt, átvállalható tartozás nem állt fenn. Kifejtette továbbá, hogy a tartozásátvállalás azért sem jöhetett létre érvényesen, mert a felperes hozzájáruló nyilatkozatot nem tett, de ha lenne is ilyen nyilatkozata, azzal, hogy az összes **Bank 2.-**től, **Bank 1.-**től és a **1. Takarékszövetkezettől** felvett hitel biztosítékeként nyújtott óvadékból való kielégítésből eredő követelését a felperes **/személy neve 1/-**vel szemben érvényesítette, s abban jogerős ítélet is született, így ez a nyilatkozata hatályát veszítette. Ezt követően az alperes védekezésére figyelemmel vizsgálta, hogy a felek között ténylegesen állt-e fenn, s ha igen milyen tartalmú

jogviszony. Megállapította, hogy kölcsönszerződés ténylegesen létrejött a felperes, illetve az alperes, vagy az általa képviselt ... Kft. között. Ebben az ügyletben **/személy neve 1/** a felperes megbízottjaként szerepelt. Arra nem tudott egyértelmű következtetést levonni,

hogy milyen összegű kölcsön átadására került sor és konkrétan milyen feltételek mellett, ugyanakkor megállapította, hogy az alperes végül is nem tette vitássá, hogy visszafizetési kötelezettsége 16.150.000 Ft-ra irányult, ilyen összeg visszafizetésére a kölcsönszerződés nevű okiratban is kötelezettséget vállalt, továbbá váltót is aláírt ilyen összegről. A tartozás elismerésével az alperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy tartozása már nem áll fenn. A kamat vonatkozásában álláspontja az volt, hogy annak érvénytelenségét az alperes csak érintőlegesen állította, a szerződés uzsorás voltára csak az ellentmondásában hivatkozott, később már ilyen nyilatkozata nem volt, és a kamat mérséklését nem is kérte. Ennek hiányában pedig nincs jelentősége annak, hogy a kamat eltúlzottnak tűnik-e vagy sem. Megállapította, hogy 2003. április 14-én a ... Kft átutalt **/személy neve 1/-**nek 7.500.000 Ft-ot, amelyet a bíróság a tartozás teljesítéseként elszámolhatónak talált, erre figyelemmel 8.800.000 Ft-ban határozta meg az alperes fennálló tartozását és ezen összeg után - az ítélet indokolása szerint - évi 2 %-os kamat megfizetésére kötelezte az alperest. Nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését, hogy a felek között nincs jogviszony, kölcsön nyújtás a ... Kft-nek történt, ugyanis a kölcsönszerződés címet viselő okirattal az alperes vállalt kötelezettséget a pénz visszafizetésére, amely történhetett akár tartozásátvállalásként, akár úgy is, hogy eleve az eredetileg az alperesnek nyújtott kölcsönt ő a kft-nek tagi vagy egyéb kölcsönként adta tovább.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes körű elutasítását. Állította, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján csak arra lehet következtetést levonni, hogy kölcsönszerződés kötelezettje a ... Kft volt, kölcsönadói pozícióban pedig nem a felperes, hanem **/személy neve 1/** állt. A bíróság a jogviszony alanyainak megállapítása kapcsán több iratellenes megállapítást tett. Maga a felperes is azt adta elő, hogy eredetileg az alperessel semmilyen jogviszonyban nem állt, a hiteleket nem az alperes vette fel. A tanúvallomások és a ... Kft - egyebekben az elsőfokú bíróság által is elismert és figyelembe vett - visszafizetése is azt támasztják alá, hogy kölcsönügylet **/személy neve 1/** és a ... Kft között jött létre. Hivatkozott továbbá a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. számú jogerős ítéletére, amellyel szembe helyezkedett a Békés Megyei Bíróság elsőfokú döntésével.

Az ítéltábla az alábbi tényállást állapította meg:

Az alperes tulajdonosa és ügyvezetője volt a ... Kft-nek. A Kft 2002-2003. évben pénzügyi gondokkal küszködött, ezért **/személy neve 1/-**től kölcsönt kapott. A kölcsönt **/személy neve 1/** a **Bank 1.-**től felvett 14.400.000 Ft-ból folyósította oly módon, hogy a teljes összeg kölcsönbe adására nem került sor. **/személy neve 1/** a bankhitelhez úgy jutott hozzá, hogy a felperes óvadékot helyezett el a **Bank 1.-**nél, amely biztosíték mellett folyósította a kölcsönt a pénzügyintézet.

Pf.III.20.457/2007/5. szám

A ... Kft **/személy neve 1/** részére 2003. április 14. napján 7.250.000 Ft-ot a kölcsön teljesítésére átutalt.

/személy neve 1/ a Bank 1. - továbbá más pénzüintézetek - felé fennálló tartozásait nem fizette meg, ezért a szerződések felmondásra kerültek, a pénzüintézetek a felperes által elhelyezett óvadéki betétből elégítették ki magukat. 2003. december 15. napján a **/személy neve 1/** által a **Bank 1.**-től felvett kölcsönökből volt 16.150.000 Ft-ot meghaladó összegű lejárt és felmondott tartozás, a **Bank 1.** az óvadéki betétekből követeléseit kielégítette.

2003. december 15. napján **/személy neve 1/** kölcsönszerződés címet viselő okiratot szerkesztett, amely szerint felperes kölcsönadott az alperesnek 16.150.000 Ft-ot. Az adós 2004. február 28. napjáig köteles a kölcsönt visszafizetni. A kamatmentes kölcsön késedelmes visszafizetése esetére havi 2 %-os kamat megfizetését vállalja az adós. A kölcsönszerződés címet viselő okiratot az alperes aláírta, a szerződésen azonban a felperes aláírása és ügyvédi ellenjegyzés nem található. A kölcsönszerződés címet viselő megállapodás aláírásával egyidejűleg az alperes egy váltót is aláírt 16.150.0000 Ft-ról. Az okiratok aláírásakor - és azt megelőzően - a peres felek között pénzátadás nem történt.

A felperesnek tudomása volt arról, hogy az általa biztosított óvadékok mellett felvett hitelek felhasználásával **/személy neve 1/** több személy számára kölcsönöket folyósított. Miután a banki hitelek felmondása után a pénzüintézetek a felperes által biztosított óvadéki betétből elégítették ki magukat, így a felperesnek állt fenn nagy összegű követelése **/személy neve 1/-vel** szemben, aki a tartozásait nem fizette vissza.

A Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletével kötelezte **/személy neve 1/-t** 223.989.680 Ft és járulékai felperesnek történő megfizetésére. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes és **/személy neve 1/** között több alkalommal jött létre olyan konstrukciójú szerződés, hogy az előbbi óvadékokat biztosított az utóbbinak különböző pénzüintézetektől felvett hitelei biztosítékeként, amelyek visszafizetésének elmulasztását követően a bankok a felperes által nyújtott óvadékból elégítették ki magukat, így módon a bankok követelése, mint óvadékosra a felperesre szállt át.

A felperes jelen perben érvényesített követelése benne van abban az összegben, amelyet a felperes **/személy neve 1/-vel** szemben érvényesített a Békés Megyei Bíróság előtt, majd az ügyben a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. szám alatt hozott jogerős ítéletet.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 16.150.000 Ft és ezen összeg után 2003. december 15-től havi 2 %-os ügyleti kamata, 2004. február 28. napjától a kifizetésig késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére. A kereseti kérelmének módosított jogcímét

tartozásátvállalásban határozta meg. Állította, hogy **/személy neve 1/** és az alperes között létrejött egy tartozásátvállalására vonatkozó megállapodás, amely a **/személy neve 1/-nek** az óvadéki szerződésből eredő tartozására vonatkozott. A felperes a tartozásátvállaláshoz hozzájárult, ennek igazolására készült el a kölcsönszerződésnek nevezett okirat, amely az alperes részéről tartozás elismerésnek is minősül.

Az alperes módosított ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a peres felek között nincs jogviszony. Tartozásátvállalás nem jött létre, ugyanis habár az alaki követelményekhez nincs kötve, a tartalmából azonban ki kell derülnie, hogy tartozásátvállalásról van szó. Másodlagos védekezésként arra hivatkozott, hogy a tartozás visszafizetésére már sor került.

Az ítélet tábla a fenti tényállást részben a peres felek személyes előadása, részben **/személy neve 1/** tanú vallomása, a Szegedi Ítélet tábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítélete, a jelen eljárás során keletkezett és becsatolt iratok, így különösen a felek írásbeli nyilatkozatai, a **2.** Takarékszövetkezet, valamint a **/személy neve 1/** közötti 25. sorszám alatti kölcsönszerződések, csekély mértékben a fizetési meghagyás és az 5. sorszám alatti előkészítő irat mellékleteként becsatolt 2003. december 15-i kölcsönszerződés címet viselő okirat és ugyanezen a napon az alperes által kiállított váltó tartalma alapján állapította meg.

A fellebbezés **alapos.**

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróságétól lényegesen eltérő tényállást állapított meg. Ennek indoka az, hogy megítélése szerint szükség volt a felmerült bizonyítékok felülmérlegelésére (Pp. 206. § /1/ bekezdés, 221. § /1/ bekezdés, BH 2001/345. számú eseti döntés), annak megjelölésére, hogy a megállapított tényállás milyen bizonyítékokon alapszik, továbbá a tényállás pertörténeti elemének pontosítására. A tényállás pertörténeti eleme körébe a kereseti kérelem és ellenkérelem ismertetése tartozik. Az elsőfokú bíróság ítélete nem a felek által előterjesztett módosított kérelmeket tartalmazza, így ezen pontatlanságnak az érdemi döntésre is kiható következményei vannak. Az elsőfokú bíróság megsértette a felek rendelkezési jogát azzal, hogy a peres felek nyilatkozatait, a felperes kereseti kérelmének módosítását hagyta részben figyelmen kívül, valamint rosszul interpretálta az alperes (módosított) érdemi ellenkérelmét is, ez pedig sérti a Pp. 215. §-át. Ezzel olyan helyzet teremtődött, hogy felperesi kereseti kérelem és alperesi érdemi ellenkérelem nélkül állapította meg kölcsönszerződés létrejöttét a peres felek között. A tényállás megállapítása körében kellett volna az elsőfokú bíróságnak a Szegedi Ítélet tábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletével jogerősen elbírált kérdésekre rámutatni, ugyanakkor a jogerős ítélet tartalmára való utalás csak a tényállás pertörténeti eleme után került ismertetésre. Mindez nem egyszerűen csupán ítélet-szerkesztési hibát jelent, hanem jelenleg az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából egyértelműen nem tisztázható, hogy meddig idézi a Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletével megállapított tényállást és honnantól kezdődik az elsőfokú bíróság

- 7 -

Pf.III.20.457/2007/5. szám

jelen ügyben elfoglalt jogi álláspontját tartalmazó ítéleti jogi indokolás. A bizonyítás eredményének mérlegelése lényegében következtetés, melynek célja a helyes tényállás megállapítása. A bizonyítás eredményének mérlegelése akkor helyes, ha nem iratellenes, okszerű és logikai ellentmondástól is mentes. A szabad bírói mérlegeléssel szemben a felek számára a bíróság indokolási kötelezettsége szolgál biztosítékul, mely egyben a

jogszerű mérlegelés kontrolljaként is értékelhető. Nem felel meg az elsőfokú ítélet a bizonyítékok mérlegelése körében fennálló többirányú indokolási kötelezettsége követelményének sem, ugyanis az ítéletben nem található utalás arra, hogy mely bizonyítékokat értékelt a bíróság a tényállás megállapításánál és melyeket hagyott figyelmen kívül. Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében több iratellenes megállapítás található és az ítélet olyan logikai önellentmondásokat is tartalmaz, amelyek miatt a megállapított tényállás és az abból levont jogi következtetés sem helytálló. Az elsőfokú bíróság a perben felmerült bizonyítékok téves mérlegelésével a Szegedi Ítélet tábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú jogerős ítéletében megállapított tényállással ellentétes következtetésekre jutott, és ennek folytán gyakorlatilag olyan felperesi követelésről döntött, amelyet a fentebb említett bírósági eljárás során a felperes már érvényesített, az ügyben jogerős döntés is született.

A Pp. alapelvi rendelkezései és 215. §-a alapján a bíróságnak a perbe vitt jogokról kell döntenie. A felperes eredetileg valóban arra alapította kereseti kérelmét, hogy közte és az alperes között közvetlenül jött létre kölcsönszerződés, azonban utóbb kereseti kérelmét módosította és állítása az volt, hogy az alperes tartozása a felperes felé azért áll fenn, mert az alperes a **/személy neve 1/-**nek a felperes felé fennálló tartozását részben átvállalta. Az alperes módosított perbeli ellenkérelme a peres felek közötti jogviszony tekintetében semmilyen hivatkozást nem tartalmazott, sőt elsődleges védekezése arra irányult, hogy a bíróság a peres felek közötti jogviszony hiányát állapítsa meg. Ilyen körülmények között aggályosnak tekinthető, hogy az elsőfokú bíróság nem a módosított kereseti kérelemről döntött, és az alperesi védekezésben sem érintett peres felek közötti közvetlen kölcsön jogviszony létrejöttét állapította meg. Nyilvánvaló, hogy annak a körülménynek, hogy elsősorban a felperes, de az eljárás során részben az alperes is több, saját nyilatkozatának ellentmondó tényállítást tett, jelentősége van a felmerült bizonyítékok mérlegelése körében, ennek következménye az, hogy egyik peres fél nyilatkozatát sem lehet egyértelműen és kizárólagosan a tényállás alapjának tekinteni, ugyanakkor a felek nyilatkozatait az egyéb bizonyítékok figyelembevételével - mérlegelve a nyilatkozatok ellentmondásosságát is - úgy kell értelmezni, hogy a mérlegelés eredménye zárt logikai láncot hozzon létre, és a bíróság által megállapított tényállásban ellentmondások ne maradjanak. Indokolatlanul fogadta el a bíróság döntő súllyal **/személy neve 1/** perbeli tanúvallomását a peres felek közötti ügylet létrejöttét, fennállása tekintetében, ugyanis ahogyan azt a Szegedi Ítélet tábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletének indokolása is tartalmazza, nem fogadható el az a **/személy neve 1/** által állított konstrukció jogi értelemben jogviszonyokat

közvetlenül a felperes és harmadik személyek között keletkeztető tényállásnak. Az már a korábban elbírált perből egyértelmű, hogy nem a felperes, hanem a pénzintézetek voltak a kölcsönök folyósítói, azokat és a felperes által bonyolított ügyletek tekintetében **/személy neve 1/-**t nem lehet „eszköznek” tekinteni, mindezen előfeltételek mellett jelen perben sem indokolt elfogadni **/személy neve 1/** tanúvallomásának azt a részét, hogy ő a kölcsönügyletek bonyolításában a felperes megbízásából járt el és tevékenységének eredményeként közvetlen jogviszony a felperes és harmadik személyek között jött létre. A tanúvallomás ezen részének elfogadása azért sem indokolt, mert **/személy neve 1/-**nek az

állna érdekében, hogy a felperessel fennálló jogviszonyában kötelezettségei egy részétől szabaduljon, ezt tartalmazza a kizárólag a tanúvallomás ezen részével alátámasztott, minden egyéb perbeli bizonyítékkal és a felperes kereseti kérelmével is ellentétben álló nyilatkozata.

Alapos az alperesi fellebbezés arra történő hivatkozása is, hogy a peres felek közötti jogviszony több okból sem állapítható meg. Azt jogerős ítélet (Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítélete) állapítja meg, hogy a felperesnek **/személy neve 1/-vel** szemben áll fenn 223.989.680 Ft és járulékai erejéig követelése amiatt, mert a felperes biztosított óvadéki betétet a **/személy neve 1/** által a **Bank 1.-től**, a **Bank 2.-től** és a **1.** Takarékszövetkezettől felvett kölcsönökhöz, és **/személy neve 1/** nem teljesítése miatt a szerződések felmondásra kerültek, a pénzüintézetek az óvadéki betétekből elégítették ki magukat, így a felperesnek megtérítési igénye keletkezett **/személy neve 1/-vel** szemben. Mind a korábban folyamatban volt peres eljárásból, mind jelen ügyben tett nyilatkozatokból az állapítható meg, hogy **/személy neve 1/** a felvett bankkölcsönöket - legalább részben - tovább adta más személyeknek, kölcsön jogcímén. Azt a védekezését a bíróság már a jogerősen elbírált ügyben sem fogadta el **/személy neve 1/-nek**, hogy ezzel a pénz továbbadással közvetlen jogviszony jött volna létre a felperes és azon személyek között, akikhez **/személy neve 1/** a kölcsönöket juttatta. Amennyiben az óvadéki betéti konstrukcióval pénzüintézetektől felvett kölcsönök összegét, vagy azok egy részét **/személy neve 1/** más személyeknek továbbadta - akár kölcsön, akár más ügylet jogcímén -, úgy jogviszony közvetlenül közte és az ügyletkötő között jött létre. Az ítéltábla álláspontja szerint ennek nem mond ellent a 2003. december 15-én megszerkesztett okirat sem, hiszen az egyöntetű előadás volt a perben, hogy az okirat elkészítésekor pénzmozgás nem történt, azaz 2003. december 15. napján a felperes az alperesnek, vagy az általa képviselt kft-nek pénzt nem adott át. Amennyiben pedig egyik peres fél és a tanúként meghallgatott **/személy neve 1/** sem állította, hogy ekkor lett volna - a korábbtól független - újabb pénzátadás, úgy nyilvánvaló, hogy az okirat is csupán egy korábbi pénzátadás feltételeit, illetve az abból folyó kötelezettségeket érintheti. Új jogviszony létrejöttét ez az okirat nem alapozza meg, amelyet egyebekben sem lehet teljes bizonyító erejű magánokiratnak tekinteni, hiszen azon csupán az alperes aláírása szerepel, azt sem a felperes nem írta alá, sem azon ügyvédi ellenjegyzés, vagy tanúk aláírása nem szerepel (Pp. 196. és 199. §-ai).

Annak a kérdésnek a megítélésére, hogy kik között jött létre kölcsönszerződés, azaz a jogviszony alanyai tekintetében egyértelmű bizonyíték, hogy részleges

Pf.III.20.457/2007/5. szám

visszafizetés - senki által sem vitatottan - 7.250.000 Ft értékben a ... Kft részéről történt meg **/személy neve 1/** számára. Nyilvánvaló, hogy amennyiben közvetlen jogviszony a peres felek között állt volna fenn, úgy okszerűtlen lett volna ilyen részteljesítés és annak kölcsöntartozásra történő elszámolása. Az ítéltábla álláspontja szerint alapos az a hivatkozás is, hogy a kölcsön visszafizetésére kötelezett személye tekintetében sem tehető az elsőfokú bíróság által tett megállapítás. Az ügy körülményeiből az következik, hogy a cég vette fel a kölcsönt, az ő gazdasági céljaira fordította, és a kölcsön részleges,

bizonyítható visszafizetése is a cég részéről történt meg. Amennyiben pedig a kölcsön adósa a kft volt, úgy az elkülönült jogalanyisággal rendelkező ügyvezető tag magánszemély alperes helytállási kötelezettségét ez semmiképpen sem alapozhatja meg.

Döntő jelentősége van annak a körülménynek, hogy ha a felperes jelen perben tett ellentmondásos nyilatkozatait és a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletében megállapított tényállást összevetjük, kimondható, hogy a jelen perben érvényesített felperesi követelés összege egyértelműen benne van abban a 223.989.680 Ft-os összegben, ami tekintetében **/személy neve 1/** és a felperes között kölcsönszerződés létrejötté állapítható meg. A jogerős ítéletből az is következik, hogy **/személy neve 1/** ilyen összegű kölcsön megfizetésére köteles. A felperes jelen eljárás kezdetén úgy nyilatkozott, hogy a **/személy neve 1/** által a **Bank 1.-től** felvett 14.400.000 Ft-os kölcsönnel összefüggésben érvényesít igényt az alperessel szemben. Utóbb nyilatkozatát annyiban módosította, hogy határozottan nem tudja megmondani, hogy melyik pénzintézettől felvett kölcsönből származott az alperesnek átadott összeg, majd arra hivatkozott, hogy a **2. Takarékszövetkezettől** származó kölcsönből került sor a folyósításra, és ezen igényeket a felperes **/személy neve 1/-vel** szemben a korábbi peres eljárásban nem érvényesítette. Ez utóbbi felperesi állítás lehetséges, hogy igaz, azaz amennyiben a **2. Takarékszövetkezet** által folyósított kölcsönökkel összefüggésben nincs felperesi igényérvényesítés, úgy nyilvánvalóan erre jogerős ítélet sem terjedhet ki, azonban a peres eljárás adataiból az egyértelművé vált, hogy bizonyíthatóan a jelen perben érintett kölcsönösszeg a **Bank 1.-től** felvett, felperes által biztosított óvadéki betéttel összefüggő kölcsönből került az adóshoz. Ilyen nyilatkozatot tett maga a kölcsön felvevője, **/személy neve 1/** tanúvallomásában, és ezzel cseng össze a felperes perindítás elején tett nyilatkozata is. A **2. Takarékszövetkezettől** felvett óvadékkal biztosított kölcsönügyletek tekintetében felmondás és a felperes követelésének megnyílása abban az időpontban még nem állapítható meg, amikor a pénzáadás a jelen ügyben érintett kölcsön vonatkozásában megtörtént, így kizárható, hogy ezzel kapcsolatos jogviszony jelentené a felperes jelen perbeli követelésének alapját. Amennyiben pedig ez megállapítható, úgy okszerűen következik ebből, hogy a **Bank 1.-től** felvett kölcsönrel összefüggésben a felperes már érvényesített egy olyan igényt **/személy neve 1/-vel** szemben, ami tartalmazza a jelen perben érvényesített 16.150.000 Ft összegű követelését is. Amennyiben ilyen előfeltételek mellett akár részben, akár

- 10 -

egészben az alperes marasztalására sor kerülne, ez a felperes részére kétszeres igényérvényesítést, követelésének kétszeres megtérülését eredményezné.

Az ítéltábla álláspontja szerint a 2003. december 15-i kölcsönszerződés címet viselő megállapodásnak is eltérő súlyt kell tulajdonítani, mint amit az elsőfokú bíróság ahhoz fűzött. Az egyszerű okiratba foglalt megállapodás kiállításának indoka a felperes saját személyes előadása szerint az volt, hogy a jövőben a **/személy neve 1/-féle** tartozás egy részéért az alperes legyen köteles helytállni. Az ügylettel tehát tartozás átvállalást kívánt a felperes lebonyolítani, illetve ahhoz adta volna a hozzájárulását. Atekintetben azonban, hogy tartozásátvállalás érvényesen nem jött létre, az ítéltábla mindenben osztja az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokat, több okból sem tekinthető a kölcsönszerződés címet viselő megállapodás tartozásátvállalásnak. Az okiratot nem lehet a peres felek közötti

közvetlen kölcsönszerződésnek, illetve az alperes részéről érvényes tartozáselismerő nyilatkozatnak sem tekinteni. Az okirat azt rögzíti, hogy pénzáadás korábban a felperes és az alperes között történt, 16.150.000 Ft-os összegben. Ennek a szerződési kikötésnek azonban ellentmond minden perbeli adat, maguk a felek sem állították, és **/személy neve 1/** sem eszerint nyilatkozott, azaz a pénzáadás megtörténte tekintetében az okirat tartalma egyértelműen megdönthető. Az alperes csupán annyit ismert el, hogy a ... Kft képviselőjében vett át kölcsönt **/személy neve 1/-től**, azt azonban soha sem ismerte el, hogy pénzt a felperestől kapott volna. Ilyen előadás mellett nyilvánvalóan csak további bizonyíték mellett lenne megállapítható, hogy kölcsönadás, pénzmozgás ténylegesen a felperes és az alperes között történt meg. A kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a pénz átadása, így ennek bizonyítottsága híján az okirathoz az elsőfokú bíróság által tulajdonított jogi kötőerőt nem lehet tulajdonítani, és abból nem lehet olyan következtetést levonni, hogy kölcsönszerződés a peres felek között jött volna létre. Az ítélet táblája álláspontja szerint az okiratot nem lehet tartozáselismerő nyilatkozatnak sem tekinteni, hiszen ha pénzáadás **/személy neve 1/** és az alperes által képviselt cég között történt meg, a kölcsönszerződés címet viselő okirattal érvényes tartozásátvállalás pedig nem jött létre, úgy annak bizonyíthatatlansága mellett, hogy további 16.150.000 Ft átadása a felperes részéről az alperes számára megtörtént, nyilvánvalóan nem lehet az okiratot - érvényes jogcím hiányában - az alperes részéről tartozáselismerésnek tekinteni. Amennyiben azonban még tartozáselismerő nyilatkozatnak ezt az egyoldalú, kizárólag az alperes által aláírt nyilatkozatot el is lehetne fogadni, megnyílna azzal szemben a Ptk. 242. § /1/ bekezdésre és a Pp. 164. § /1/ bekezdésére figyelemmel az ellenbizonyítás lehetősége, ez esetben pedig azt kellene kimondani, hogy az alperes a peres eljárás során sikeresen bizonyította, hogy az okiratban foglaltakkal ellentétben kölcsön jogviszony nem közte és a felperes között jött létre, érvényes tartozásátvállalás **/személy neve 1/** és az alperes között nem keletkezett, és 16.150.000 Ft felperes részéről történő folyósításának bizonyítása híján önmagában az okiratra alapítottan az alperes marasztalása nem lehetséges. Ugyanez igaz a 2003. december 15. napján kiállított váltóra is, ugyanis ez sem önálló ügyletet képezett a felek között, hanem a korábban folyósított kölcsönből következő kötelezettségek körében lehet azt értékelni.

- 11 -

Pf.III.20.457/2007/5. szám

Az ítélet táblája fentebb kifejtett álláspontjából következően nem ért egyet azzal az elsőfokú ítéleti megállapítással sem, hogy a perbeli ügylet bonyolításánál **/személy neve 1/-t** a felperes megbízottjának kellene tekinteni. Ez a tényállási megállapítás egyebekben teljes egészében ellentmond a Szegedi Ítélet táblája Pf.III.20.393/2006/8. számú ítéletével részben megváltoztatott Békés Megyei Bíróság P.20.244/2005/23. számú ítéletében foglalt tényállással is. Jogerős ítélet állapítja meg, hogy milyen konstrukcióban került sor a pénzintézetektől a hitel felvételére és a bankkölcsönök felmondását és az óvadékból történő kielégítést követően hogyan keletkezett a felperes és **/személy neve 1/** közötti elszámolási jogviszony. Az a kérdés, hogy **/személy neve 1/** az így megszerzett összegeket, vagy azok egy részét - akár üzleti haszon reményében, akár más okból - tovább adta más személyek részére, és a pénzek visszafizetésére történő felszólítás érdekében maga, illetve **/személy neve 2/** is eljárta, még nem alapozza meg jogviszony

közvetlen létrejöttét az óvadékot eredetileg biztosító felperes és a kizárólag a **/személy neve 1/-vel** jogviszonyba került harmadik személyek között.

Az ítéletábra nem osztja azt az elsőfokú jogi álláspontot sem, hogy kölcsönszerződés esetén nincs jelentősége annak, hogy mennyi volt az átadott összeg nagyságrendje. Az elsőfokú bíróság nem tudta megállapítani, hogy pontosan milyen összeg került folyósításra kölcsön jogcímén, és az adós személye tekintetében is vagylagos megállapítást tett. Mind a szerződő fél személye, mind pedig az átadott kölcsön összege a szerződés lényeges elemei, és miután az egyértelmű volt, hogy nem kamatmentes kölcsön folyósításáról volt szó, hanem azt az adósnak ügyleti és késedelmi kamattal együtt kellett visszafizetnie, így nyilvánvalóan szükséges annak tisztázása is, hogy az átadott kölcsön után milyen mértékű kamatkikötés történt meg. A kamattal összefüggésben az ítéletábra rámutat arra is, hogy egyebekben is hiányos és önellentmondásos az elsőfokú ítélet, ugyanis amíg az ítélet rendelkező részében 2003. december 15-től a kifizetésig havi 2 %-os kamat megfizetésére kötelezi az alperest, az ítélet indoklásában (8. oldal második bekezdés) már évi 2 %-os kamat megfizetésére való kötelezés indoklása található. A kereseti kérelem ügyleti és késedelmi kamat megfizetésére is kéri kötelezni az alperest, ugyanakkor az ítélet indoklásából kitűnően az elsőfokú bíróság csak ügyleti kamatról döntött (ítélet indoklásának 7. oldal második bekezdés). Az elsőfokú bíróság alperesi marasztalás összegszerűségéről szóló döntése aggályos azért is, mert amíg az általa megállapított tényállás szerint az alperes a 2003. december 15-i kölcsönszerződés címet viselő megállapodásban 16.500.000 Ft folyósítását ismerte el (elsőfokú ítélet 2. oldal hatodik bekezdés), addig a felperesi kereseti követelésben és valóságosan a 2003. december 15-i megállapodásban, továbbá később az ítélet jogi indoklásában 16.150.000 Ft összeg szerepel az elszámolás kiindulópontjaként. További aggály, hogy amíg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 7.250.000 Ft-os visszafizetés az, amit az alperes teljesítéseként el lehet számolni (elsőfokú ítélet 2. oldal ötödik bekezdés), addig az ítélet jogi indoklásában (7. oldal utolsó bekezdés) 7.500.000 Ft-os alperesi teljesítés elfogadása található. Az ítélet végkövetkeztetéseként a két összeg közötti különbözet megfizetésére tartja szükségesnek marasztalni az alperest (elsőfokú ítélet 8. oldal második bekezdés),

- 12 -

ugyanakkor számszakilag sem az egyik, sem a másik részteljesítés elszámolása mellett nem az ítélet rendelkező részében írt marasztalási összeget kapjuk.

A fentieket összegezve megállapítható, hogy ha **/személy neve 1/-t** nem lehet a felperes megbízottjának tekinteni, kölcsönszerződés létrejöttét pedig **/személy neve 1/** és a vele szerződő harmadik személyek között lehet megállapítani, érvényes tartozásátvállalást pedig a „kölcsönszerződés” címet viselő okirat nem keletkeztetett, a felperes részéről történt pénzáadás bizonyítottsága híján pedig az alperes kölcsön adósnak - tartozásának okirati elismerése, illetve a váltó aláírása ellenére - nem tekinthető, azaz a peres felek között egyik jogcímen sem jött létre jogviszony, úgy az alperes marasztalására lehetőség nincsen. Minderre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét nem fellebbezett részében nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, a felperesi keresetet teljes egészében elutasította. Ennek folytán a felperes mind az első-, mind a másodfokú eljárás tekintetében teljes egészében peresztesnek bizonyult, ezért az ítéletábra a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte a felperest első- és másodfokú

perköltség megfizetésére, melynek összege áll az alperes jogi képviseletével kapcsolatosan felmerült és az ítéltábla által a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdés a./ és b./ pontja /5/ és /6/ bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított, az alperesi jogi képviselő által kifejtett munkával, továbbá az első-, illetve a másodfokú eljárás pertárgyértékével arányban álló 500.000 Ft + 20 % ÁFA mértékű elsőfokú, és 200.000 Ft + 20 % ÁFA mértékű másodfokú ügyvédi munkadíjból. Az alperes az eljárás során illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, erre tekintettel a pervesztes felperes az 1990. évi XCIII. törvény 74. § /3/ bekezdésére figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § /2/ bekezdése, valamint 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján köteles a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére.

Szeged, 2008. január 7. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.
a tanács elnöke

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
előadó bíró

Dr. Kasza Ferenc sk.
táblabíró